

Юлія Пришуна
кандидат педагогічних наук
Національний авіаційний університет
м.Київ

МОВА АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ВАГОМИЙ КОМУНІКАЦІЙНИЙ КЛАСТЕР ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ

Актуальність теми обумовлена мінливістю сучасного простору, що характеризується процесами економічної та культурної інтеграції. Саме в процесі орієнтації людини у середовищі, архітектура демонструє нам один із способів організації практичної діяльності.

Поняття архітектурного середовища конкретизується простором, на який поширюється взаємодія між певним суб'єктом і його середовищем. Якщо простір реалізує зв'язок від архітектури до людини, то середовище реалізує зв'язок від людини до архітектури. Говорячи про архітектурне середовище, ми говоримо про поведінку людей, які здійснюють певну діяльність у просторі. Тим самим простір є субстанцією середовища, але не входить в нього, так як воно сприймається більш значущим. Поняття архітектурного середовища також містить і тимчасову складову, так як сама діяльність людини в архітектурному просторі – є динамічний процес. Це означає, що подібна діяльність може змінюватися з часом, розгортатися або знову згасати, видозмінюватися, тощо.

Існує кілька мов опису архітектурно просторового середовища:

- графічна мова (плани, карти);
- інформаційна мова, коли за допомогою математичних виразів оцінюється складність середовища;
- мова, що описує суттєві для людини психологічні параметри середовища: відкритість – закритість; зі масштабність; неоднорідність; щільність – розрідженість; насиченість; темперування;

- суб'єктивна семантика середовища – це мова внутрішніх координат нашого особистого досвіду. Універсальні уявлення передаються у вигляді геометричних фігур із заданими емоційними значеннями.

В процесі проектування сучасних архітектурних просторів все більше виникає необхідність розглядати таку систему мов з точки зору рівноцінності її елементів, які можуть здійснювати двосторонню взаємодію (інформаційний обмін).

Мова архітектури, як кластер інформаційного обміну, відображає взаємодію людини та природи і має подвійну цінність: матеріально-практичну та інформаційно-естетичну. Вона, з одного боку, допомагає людині орієнтуватися в просторі, а з іншого – допомагає організувати різні види і форми життєдіяльності в цьому просторі, задаючи тим самим певні норми, правила поведінки та сприйняття себе і світу в цілому.

Необхідно зауважити, що подібного роду вплив на поведінку людини, характер і спосіб її сприйняття надає ще й зовнішня форма будівлі у поєднанні з декором. Відомо, що всі види взаємодій (індивідуальні, групові, суспільні) відбуваються в певному просторі.

Під час розвитку суспільства склалися і параметри простору, в межах якого відбуваються ті чи інші види соціальних контактів. Як правило, контакти особистого характеру відбуваються на відстані лицем до лица, коли особа візаві перебуває в полі зору. Після того, як в суспільстві закріпилися за такого роду взаємодіями «геометричні характеристики: розмір простору, розміри і співвідношення предметів, що обмежують цей простір» [1, с. 32].

Поступово у свідомості представників суспільства такий простір став зв'язуватися з певним типом соціальної взаємодії (особистим). Цей процес можна назвати досвідом формування сприйняття простору і способів поведінки в цьому просторі.

Все це свідчить про те, що мова архітектури має свою семантику подібно до природної мови, яка пов'язана з певними елементами архітектури, з певними змістовними значеннями. А порядок і спосіб розташування таких архітектурних елементів може розглядатися як синтаксична структура архітектурної мови, що

забезпечує закономірні поєднання архітектурних елементів-знаків. Особливістю такої мови є те, що на відміну, наприклад, від знаків природної мови, особливо письмових, що ми звикли сприймати і читати лінійно, знаки архітектурної мови сприймаються нами одночасно, у системі форм архітектури, і значення, яке їм буде надано, залежить від зв'язків цієї системи. Так, чим більш впорядкованим буде архітектурне середовище, тим більш ймовірно його адекватне відображення у сприйнятті людиною.

Виходячи з вище зазначеного аналізу мови архітектурного середовища, можемо зазначити, що архітектура не ізольована від світу та людей. Натомість вона тісно пов'язаний зі світом та людьми через свої компоненти значущих матеріалів, значущих інформаційних обмінів та значущого часу. Перспективними напрямками подальшого дослідження вбачаємо в інтеграції комунікативного дизайну та архітектурного середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авербах М. Я. Актуалізація проблеми забруднення візуального образу сучасного міста комерційними знаками. Огляд закордонних досліджень. Інноваційні технології в архітектурі і дизайні: кол. моногр. Харків : ХНУБА, 2017. С. 89-95.
2. Fangqing Lyu, (2019) Architecture as spatial storytelling: Mediating human knowledge of the world, humans and architecture. *Frontiers of Architectural Research*. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2019.05.002>
3. Minnema L. (2018) The Language of Architecture and the Narrative of the Architect: An Essay on Spatial Orientation and Cultural Meaning in Architecture. In: Brunn S., Kehrein R. (eds) *Handbook of the Changing World Language Map*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-73400-2_62-1